

บุพการ

ของ

บูรพาจารย์

วันบูรพาจารย์

วัดพระพิเรนทร์ วรจักร กทม.

๗ ตุลาคม ๒๕๖๓

บุพการ ของ บุรพาจารย์

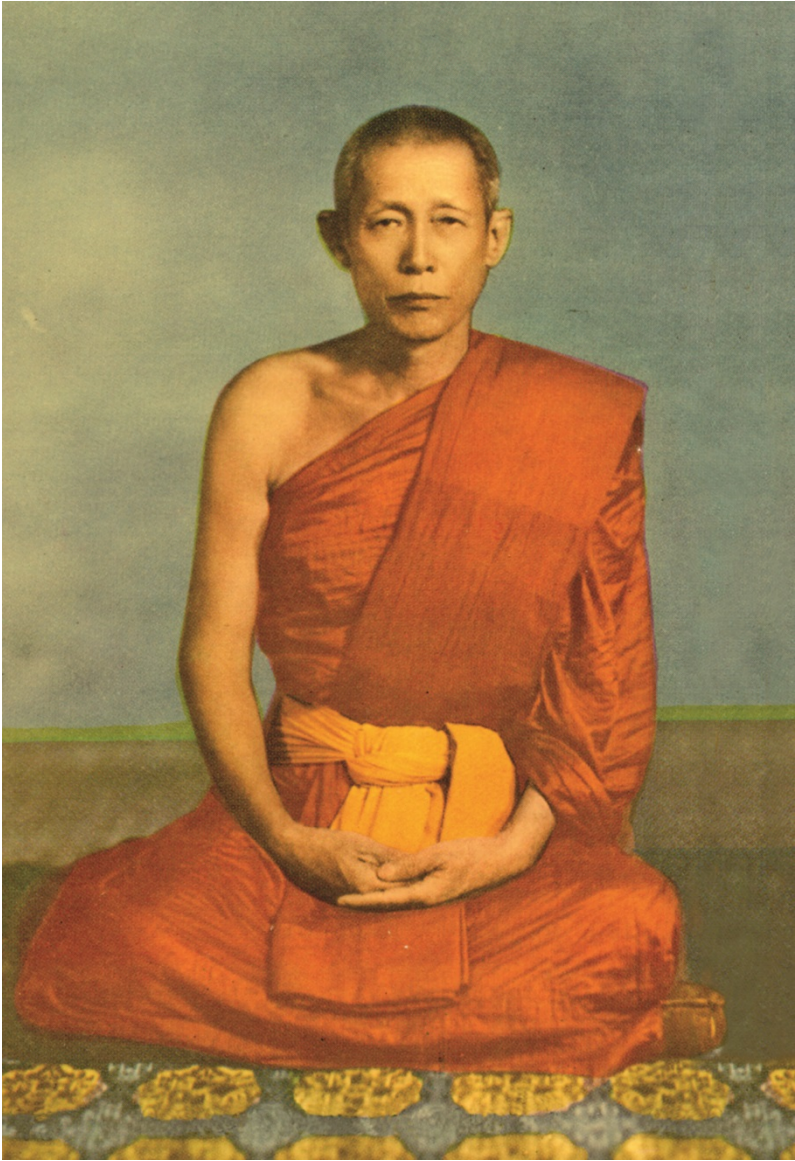
- จาก หนังสืออนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ
พระเทพคุณาธาร (ผล ชินปุตุโต) ๒๑ มีนาคม ๒๕๑๔
และเอกสาร แหล่งสืบค้นข้อมูล อื่นๆ

ISBN

พิมพ์ครั้งแรก - ๗ ต.ค. ๒๕๖๓

๑,๐๐๐ เล่ม

— วันบูรพาจารย์ วัดพระพิเรนทร์ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๓

พระเทพคุณาธาร (ผล ชินปุตฺโต)

๒๘ พฤษภาคม ๒๔๔๕ - ๗ ตุลาคม ๒๕๑๒

หน้าว่าง

คำปรารภ

“วันบูรพาจารย์” ตามที่รู้เข้าใจกันทั่วไป เป็นวันบำเพ็ญกุศล หรือพูดง่าย ๆ ว่า ทำบุญอุทิศบูรพาจารย์

แต่มองลึกเข้าไปให้ถึงสาระ การที่เรามาทำบุญอุทิศแด่บูรพาจารย์ ก็ด้วยเหตุที่เราระลึกถึงท่านพร้อมทั้งพระคุณคือบุพการีที่ท่านได้ทำให้ เราจึงมาประชุมกันทำบุญ เพื่อให้เป็นโอกาสที่จะได้ร่วมกันทบทวนระลึกถึงสิ่งที่ท่านได้ทำไว้ก่อนแล้ว อันเป็นคุณความดี เป็นประโยชน์ เป็นความเกื้อกูล เป็นอุปการะ กับทั้งความคิดหวัง ความมุ่งหมาย ปณิธาน และแบบอย่างหรือแนวทางสำหรับชนรุ่นหลัง ให้มีความจดจำสำนึกแม่นยำอาบซึ่งผูกพันกับประวัติการณ์ของพื้นภูมิถิ่นฐานของตน และเตือนใจให้ค่านึงที่จะดำเนินตาม และแผ่ขยาย ให้เกิดมีความดีงามความเจริญวัฒนาพร้อมทั้งสร้างสรรค์ประโยชน์สุขอันไพบูรณ์ย์ สืบทอดต่อกันไป

สำหรับวันบูรพาจารย์ ประจำปี ๒๕๖๓ ณ วันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ นี้ นอกจากคัตบวงส่วนของคำรำลึก และข้อเขียนของบูรพาจารย์มาทวนย้ำแล้ว สาระสำคัญมุ่งให้ระลึกถึงพระเถระผู้เป็นกำลังสำคัญของหลวงพ่พระเทพคุณาธาร ที่ได้สืบสายการบำเพ็ญศาสนกิจต่อทอดกันมา โดยหวังว่าทั้งหมดนั้น จะเป็นบทเตือนความรำลึกถึงบุพการของบูรพาจารย์ได้ชัดเจนมากขึ้น

ขอให้ธรรมสารนี้ เป็นธรรมทานอันอุทิศแด่บูรพาจารย์ ที่จะนำมาซึ่งประโยชน์สุขแก่ปวงอนุชนยังยืนนานสืบไป

สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ปยุตฺโต)

สารบัญ

คำปรารภ..... ก

เรื่องน้ำใจ (คำระลึกของสมเด็จพระเจ้า) ๑

เขียนตามอารมณ์ (พระเทพคุณาธาร) ๓

ประวัติหลวงพ่อ (บรรพชา ถึงเป็นเจ้าอาวาส) ๔

พระเถระสำคัญ ในสมัยของพระเทพคุณาธาร. . ๗

- ประวัติกาลสี่บทอดมา ๘

เรื่องน้ำใจ

พระเทพคุณาธาร (พระมหาผล ป.๔ วัดพระพิเรนทร์) จังหวัดพระนคร แม้เป็นชาวเมืองเดียวกัน แต่ยังไม่รู้จักแต่เดิมมา เพราะต่างคนต่างอยู่ และไม่มีทางจะพบกันด้วย เริ่มจะรู้จักกัน เมื่อได้รับสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตร ที่พระครูศีลขันธโสภิต ท่านรูปนี้มีคนรู้จักและนับถือมาก ยิ่งชาวจีนด้วยแล้ว นับถือกันแน่นหนาทีเดียว เพราะพูดภาษาจีนได้ โดยที่เคยไปอยู่เมืองจีน

ท่านพระครูมาอยู่วัดพระพิเรนทร์ และได้เป็นเจ้าของวาสน ในกาลต่อมา ได้ปรับปรุงวัดพระพิเรนทร์แทบทั้งวัด ทำได้ดีด้วย มิใช่สักว่าทำให้เสร็จไป มีความรู้ความเข้าใจทางช่างอยู่มาก จึงทำอะไรไม่พลาด และพวกช่างจะตบตาทินได้ยาก

น้ำใจที่ดีนั้น คือ มีทั้งการสงเคราะห์อนุเคราะห์ เช่น เมรุเผาศพ ถ้าพระภิกษุเป็นเจ้าภาพ ไม่ยอมเรียกค่าบำรุง แม้จะถวาย ก็ไม่รับ คนอนาถามีค่าบำรุงเท่าไร เมื่อถวายก็รับ เมื่อไม่มีค่าบำรุงเพราะยากจน ก็จัดการเผาให้เปล่าๆ น้ำใจอย่างนี้จึงเป็นที่สรรเสริญของคนทั่วไป เวลามีกิจการกุศลอย่างไร คนพวกนี้เข้ามารับรู้และช่วยเหลือ ไม่ต้องออกปากร้องบอก...

เป็นกรรมการ ร.พ.สงฆ์ นับว่าเป็นหัวแรงที่ทำงานได้
 ลุล่วง งานประจำปี ร.พ.สงฆ์ เมื่อก่อนนั้น จัดการทำปะรำจัด
 อาหาร จัดการหาโต๊ะเก้าอี้ ของที่วัดพระพิเรนทร์มีเท่าไร ขนมาใช้
 ร.พ.สงฆ์หมด สมัยนั้น ร.พ.สงฆ์ เครื่องใช้ยังไม่มีพอ เพราะเพิ่ง
 ก่อร่างสร้างตัว พระเทพคุณาธารช่วยเป็นธุระจนเรียบร้อย...

เรื่องเกี่ยวแก่ ร.พ.สงฆ์นั้น เอาใจใส่เป็นพิเศษ เพราะเห็น
 ว่าเป็นสาธารณกุศลที่มีอานิสงส์มาก พระที่อาพาธและถึงแก่
 มรณภาพใน ร.พ.สงฆ์ พระเทพคุณาธารรับทำฅาปนกิจโดยไม่
 ต้องเสียค่าใช้จ่าย เว้นไว้แต่มีเจ้าภาพต้องผูกพันตามธรรมเนียม

เมื่อนึกถึงพระเทพคุณาธารครั้งไร ก็สลดใจและระลึกถึง
 ทุกครั้ง เพราะขาดมือที่ดีไปเสีย

สมเด็จพรวันรัต

วัดมหาธาตุ
 ๑ มีนาคม ๒๕๖๕

---

* สมเด็จพระวันรัต (ปุ่น ปุณฺณสิริ) วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ต่อมา ณ วันที่
 ๒๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้รับสถาปนาเป็น สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ
 สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ปุณฺณสิริมหาเถระ

เขียนตามอารมณ์

(คัดมาเพียงส่วนเล็กน้อย)

ข้าพเจ้าเกิดในจังหวัดสุพรรณบุรี อำเภอศรีประจันต์ ตำบลดอนเจดีย์ จึงขอตั้งเพื่อนชาวสุพรรณด้วยกัน ให้รักษา มรดกความดีของเลือดสุพรรณ ที่บรรพบุรุษยกให้ไว้ ถ้าจะทำการสิ่งใด ก็ขอให้ใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญให้รอบคอบ แล้ว ตั้งจิตพยายามทำจริงๆ กิจการที่ทำก็จะสำเร็จประโยชน์ แก่ตน และประเทศชาติ ดังพุทธศาสน์ตรัสสอนพระอานนท์ พุทธอนุชาไว้ว่า จะประกอบกิจการสิ่งใดๆ จงมี ฉันทะ ความพอใจในสิ่งนั้น มีวิริยะ ความพากเพียรพยายามทำไปตาม ความพอใจนั้น จิตตะ ตั้งจิตแน่วแน่ในกิจการนั้นๆ วิมังสา ใคร่ครวญให้รอบคอบ กิจการที่ประกอบนั้นย่อมสำเร็จได้โดย ไม่เหลือวิสัย

ธรรม ๔ อย่างนี้เรียกว่าอิทธิบาทคุณให้สำเร็จความ ประสงค์ จะทำนา ทำไร่ ทำสวน ค้าขาย หรือประกอบ อุตสาหกรรมใดๆ ก็ตาม ถ้ามีอิทธิบาทประจำใจอยู่แล้ว สิ่ง เหล่านี้ย่อมสำเร็จได้

ดร. เกษมคุณธนา

ประวัติหลวงพ่อ

บรรพชา ถึงเป็น เจ้าอาวาส

[พระเทพคุณาธาร นามเดิม “ปู่ขุน” ภายหลังเปลี่ยนเป็น “ผล” นามสกุล เล็กสมบุรณ์ เกิด ณ ๒๘ พ.ค. ๒๔๔๕ ปีخال ที่หมู่บ้านโรงหีบ (สวนลัก ก็เรียก) ต.บ้านคอย อ.ศรีประจันต์ (ปัจจุบัน เปลี่ยนเป็น ต.ดอนเจดีย์ อ.ดอนเจดีย์) จ.สุพรรณบุรี]

พระเทพคุณาธาร สมัยก่อนบรรพชา ได้ช่วยบิดามารดา ค้าขายทางเรือ ครั้นถึง พ.ศ. ๒๔๖๒ อายุได้ ๑๘ ปี จึงบรรพชา เป็นสามเณร ในงานฉาปนกิจศพนางสาวที่วัดราษฎร์บำรุง พระอาจารย์อ้วน วัดสามทอง เวลานั้นเปลี่ยนชื่อเป็นวัดตรีสุวรรณ์ จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นอุปัชฌาย์

เมื่อบรรพชานั้น ท่านยังไม่รู้หนังสือเลย ครั้นบวชเป็น สามเณรแล้ว ได้เห็นการเรียนหนังสือของพระภิกษุสามเณร และเด็กที่วัดราษฎร์บำรุง มีความปรารถนาอยากจะได้เรียนบ้าง แต่อายุมากแล้ว เข้าเรียนไม่สะดวก

ในสมัยนั้น พระใบฎีกาอินทร์ เป็นเจ้าอาวาส จึงแนะนำ ให้เรียนหนังสือขอม ท่านได้ขออนุญาตโยมบวชต่อ โยมก็ อนุญาต แต่โบราณถือว่าการบวชเณรหน้าไฟร้อน จึงให้ลา ศึกษา และบรรพชาใหม่ติดต่อกันไป โดยพระใบฎีกาอินทร์ เจ้า อาวาสวัดราษฎร์บำรุง เป็นอุปัชฌาย์

เมื่อบรรพชาใหม่แล้ว ท่านได้เริ่มเรียนหนังสือขอม และหาโอกาสไปฟังการเรียนหนังสือไทยบ้าง พออ่านหนังสือขอมได้ และหัดเขียนหนังสือไทยได้บ้างแล้ว จึงเริ่มเรียนสนธิ โดยมีอาจารย์ทองเป็นผู้สอน การเรียนคราวนี้มีนักเรียนเพียงคนเดียว ทำให้มีความรู้สึกเนือยๆ แต่ท่านก็เรียนจบในพรรษาแรกนั่นเอง

เมื่อมีความรู้ขึ้นบ้างแล้วเช่นนี้ ท่านก็มีความปรารถนาจะเรียนให้มากยิ่งขึ้น ประจวบกับเวลานั้นพระมหาพุ่ม วัดพระเชตุพนฯ ไปวัดราชฎารามารุง กับพระมหาสุนทร ท่านจึงขอให้โยมยายช่วยฝากแก่พระมหาพุ่ม เพื่อนำท่านมาอยู่กรุงเทพฯ แต่พระมหาพุ่มไม่สามารถรับได้เพราะไม่ได้เป็นเจ้าของอาวาสหรือเจ้าคณะ

โยมยายจึงให้น้ำชายชื้อลิ่ง นำท่านมาฝากไว้กับพระอธิการปอ ฐมฺมกถโก เจ้าอาวาสวัดพระพิเรนทร์ พระนคร เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ รวมเวลาอยู่ที่วัดราชฎารามารุง ๑ พรรษา

เมื่อมาอยู่วัดพระพิเรนทร์แล้ว ท่านได้เข้าศึกษาพระปริยัติธรรม ที่วัดจักรวรรดิราชาวาส และสอบได้นักธรรมชั้นตรีในปลายปีนั้นเอง ตัวท่านเคยเล่าว่า เวลานั้นเกิดความทะเยอทะยานในการศึกษาเล่าเรียนมาก อยากเรียนไปทุกอย่าง และรู้สึกเสียดายเวลาที่ผ่านไปมากแล้ว จึงได้เข้าเรียนบาลีที่วัดจักรวรรดิราชาวาสนั้นต่ออีก

ปีต่อมาท่านอายุครบ ๒๐ ปี จึงได้กลับไปอุปสมบทที่ วัดเกาะ ตำบลบางงาม อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ณ วันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ มีพระครูปลื้ม วัดพร้าวดำบลโพธิ์พระยา อำเภอท่าพี่เลี้ยง ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี เป็นอุปัชฌาย์ พระครูธรรมสารรักษา วัดวรจันทร ตำบลโพธิ์พระยา เป็นพระกรรมวาจาจารย์ พระอธิการปอ ธมฺมกถิโก วัดพระพิเรนทร์ เป็นอนุสาวนาจารย์

เมื่ออุปสมบทแล้ว ได้กลับมาจำพรรษาอยู่ที่วัดพระพิเรนทร์ และเรียนพระปริยัติธรรมทั้งนักธรรมและบาลีต่อ กับต้องช่วยพระอธิการปอ เจ้าอาวาส ในกิจการงานต่างๆของวัดเรื่อยมา

ครั้นถึง พ.ศ. ๒๔๗๑ พระอธิการปอเริ่มป่วย ท่านต้องคอยอยู่ปฏิบัติตลอดเวลา จนพระอธิการปอถึงแก่มรณภาพลงใน พ.ศ. ๒๔๗๒

จากนั้น ท่านได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการรักษาวัด เมื่อจัดการปลงศพพระอธิการปอเสร็จใน พ.ศ. ๒๔๗๔ แล้ว แม้จะต้องรับหน้าที่สำคัญในวัด มีภารกิจมาก แต่ท่านก็ยังไม่ละความพยายามในการศึกษาเล่าเรียน และได้ชวนช่วยในการเรียนต่อมาอีก ๒ ปี จึงต้องหยุดพัก เพราะมีภารกิจงานมากขึ้น และได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดพระพิเรนทร์ เมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๖

ในด้านการศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมของท่าน พอสรุปได้ดังนี้

พ.ศ. ๒๔๖๒ เริ่มเรียนหนังสือขอม และหนังสือไทย

พ.ศ. ๒๔๖๓ สอบได้นักธรรมชั้นตรี พ.ศ. ๒๔๖๖ สอบได้นักธรรมชั้นโท

พ.ศ. ๒๔๖๘ สอบได้เปรียญ ๓ ประโยค พ.ศ. ๒๔๗๓ สอบได้เปรียญ ๔ ประโยค

พระเถระสำคัญ

ในสมัยของพระเทพคุณาธาร

ท่านเจ้าคุณพระเทพคุณาธาร ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดพระพิเรนทร์ ณ วันที่ ๑๙ พ.ค. ๒๔๗๖ ท่านได้ปกครองดูแลรักษาทำนุบำรุงวัดให้เจริญก้าวหน้าขึ้นมามากมาย จนถึงมรณภาพ ในวันที่ ๗ ตุลาคม พ.ศ.๒๕๑๒ รวมเป็นเวลา ๓๖ ปี

ในสมัยของท่านเจ้าคุณพระเทพคุณาธาร มีพระเถระผู้ทรงคุณวุฒิในวัด ดำรงตำแหน่งรองเจ้าอาวาส และผู้ช่วยเจ้าอาวาส เป็นกำลังสำคัญของวัดสืบมา ดังนี้ (สุดสมัยคือ พ.ศ. ๒๕๑๒)

ก. รองเจ้าอาวาส

๑. พระมหาถาวร จนทสโร ป.ธ. ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๐? - ๒๔๙๖?)
๒. พระมหาชิน ไสตุธิโย ป.ธ. ๖ (พ.ศ. ๒๔๙๘ - สุดสมัย)

ข. ผู้ช่วยเจ้าอาวาส

๑. พระมหาชิน ไสตุธิโย ป.ธ. ๖ (พ.ศ. ๒๔๙๐? - ๒๔๙๘)
๒. พระมหาบุญศรี ปุณณสิริ ป.ธ. ๕ (พ.ศ. ๒๔๙๐? - ๒๔๙๒?)
๓. พระมหาประยงค์ ปณณาปทีโป ป.ธ. ๖ (พ.ศ. ๒๔๙๔ - ๒๔๙๖)
๔. พระมหาติม พุทธิสโร ป.ธ. ๔ (พ.ศ. ๒๔๙๘ - ๒๕๐๕)

๕. พระครูสิริทัตสุนทร (เหลียงคั้ง สิริทตฺโต) (๒๔๙๘ - ๒๕๐๗)
๖. พระครูปลัดสมชัย กิตติทตฺโต (พ.ศ. ๒๔๙๘ - สุตสมัย)
๗. พระครูวินัยธรใช้ไต้บง จารุวณฺโณ (พ.ศ. ๒๕๐๖ - สุตสมัย)
๘. พระครูสมุห์ประสม กิตติวณฺโณ (พ.ศ. ๒๕๐๙ - สุตสมัย)
๙. พระครูวรกิจประสาธน์ (ประสิทธิ์ จานวโร) (๒๕๐๙ - สุตสมัย)

ประวัติกาลสืบทอดมา

เมื่อท่านเจ้าคุณพระเทพคุณาธาร ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าคณะอำเภอป้อมปราบฯ พระครูสิริทัตสุนทรได้เป็นเลขานุการเจ้าคณะอำเภอป้อมปราบฯ ใน พ.ศ. ๒๔๙๕ และเมื่อท่านเจ้าคุณพระเทพคุณาธาร ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าคณะภาค ๖ พระครูวรกิจประสาธน์ ได้เป็นเลขานุการเจ้าคณะภาค ๘ ใน พ.ศ. ๒๕๐๘

พระครูสิริทัตสุนทรได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดพลับพลาชัย ในวันที่ ๑ พ.ค. ๒๕๐๗ (ย้ายไปจำพรรษาที่วัดนั้นตั้งแต่วันที่ ๑๙ มิ.ย. ๒๕๐๗) ต่อมา เป็นเจ้าคณะตำบลป้อมปราบเขต ๒ แล้วได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะที่ พระศีลขันธ์โสภิต (วิรัชต์ สิริทตฺโต) และเจริญในศาสนกิจสืบมาจนถึงมรณภาพ มีงานพระราชทานเพลิงศพในวันเสาร์ที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๑๙

พระครูปลัดสมัย กิตติพิโต ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้รักษา
การแทนเจ้าอาวาสวัดพระพิเรนทร์ ในวันที่ ๕ ก.พ. ๒๕๖๑
แล้วเป็นเจ้าอาวาส จนถึงมรณภาพในวันที่ ๓ ก.พ. ๒๕๖๒
และมึงานพระราชทานเพลิงศพ ณ วันที่ ๑๙ พฤษภาคม พ.ศ.
๒๕๖๒

พระครูวินัยธรใช้เลี้ยง จารุวณฺโณ ได้รับการพระราชทาน
สมณศักดิ์เป็นที่ พระครูวรกิจวิจารณ์ ต่อมาได้เป็นผู้รักษาการ
แทนเจ้าอาวาสวัดพระพิเรนทร์ ณ ๖ ก.พ. ๒๕๖๒ แล้วเป็นเจ้า
อาวาส ในวันที่ ๒๘ มิ.ย. ๒๕๖๒ ถึงมรณภาพ ณ กลางเดือน
มิ.ย. ๒๕๖๖ และมึงานพระราชทานเพลิงศพ ในวันที่ ๑๖
ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

จากนั้น พระครูสังฆรักษ์ (ประสม กิตติธมาโณ) ดำรง
ตำแหน่งเจ้าอาวาสวัดพระพิเรนทร์ แล้วได้รับพระราชทาน
สมณศักดิ์เป็นที่ พระครูกิตติญาณประยุต ณ ๑๐ ธ.ค. ๒๕๖๙
จนถึงมรณภาพ แล้วมึงานพระราชทานเพลิงศพในวันเสาร์ที่
๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๒

เป็นอันสิ้นยุคของพระเถระ ผู้ดำรงฐานานุกรมในสมัย
ของท่านเจ้าคุณพระเทพคุณาธาร.

ในลำดับต่อแต่นั้น พระมหาอุทัย อุทโย ป.ธ.๙ ได้รับ
แต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดพระพิเรนทร์ ณ วันที่ ๒๘ กรกฎาคม
พ.ศ. ๒๕๓๒

พระมหาอุทัย อุทัย ป.ธ.๙ เจ้าอาวาสวัดพระพิเรนทร์ เจริญในศาสนกิจ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ที่ พระปฏิภนโกศล ในวันที่ ๕ ธ.ค. ๒๕๔๑ แล้วเลื่อนสมณศักดิ์สูงขึ้นเป็น ที่ พระราชปริยัติเวที ใน พ.ศ. ๒๕๔๗ จนสุดท้าย พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้ดำรงสมณศักดิ์ที่ พระเทพวิสุทธิโมลี จนถึงมรณภาพ ในวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

บัดนี้ วัดพระพิเรนทร์อยู่ในยุคสมัยของเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน คือ พระครูภัทรกิตติสุนทร (แถม กิตติภทฺโท, ป.ธ.๔ น.ธ.เอก) ซึ่งได้รับแต่งตั้งเมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นประธานนำพุทธบริษัท ชาววัด และชุมชน ในการดำเนินศาสนกิจ เพื่อความเจริญมั่นคงแห่งพระบวรพุทธศาสนา และเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน สืบต่อไป